

ЗАХИСТ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН – НЕВІД’ЄМНА ЧАСТИНА ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Мітїоглу Н.І., курсант ФПФП ДАІ Донецького юридичного інституту.
Науковий керівник: к.ю.н., викладач кафедри конституційного та міжнародного права Донецького юридичного інституту Галич Р.В.

Із здобуттям незалежності України відбулися суттєві позитивні зміни у формуванні системи захисту прав національних меншин, зокрема: сформована належна законодавча база для розвитку національних меншин та забезпечення відповідних їх прав; на конституційному рівні визнано існування національних меншин в Україні та закріплені окремі положення в Конституції України.

Разом з тим, для нашої держави проблематика національних меншин набуває не тільки внутрішньополітичного, а й зовнішньополітичного значення. Цій проблемі приділяється значна увага в міждержавних відносинах, зокрема, у стосунках з сусідніми країнами. Серед умов прийняття України до Ради Європи важливе місце відведено зобов’язанням, щодо правового регулювання захисту прав меншин відповідно до стандартів цієї міжнародної організації.

Комітет міністрів Ради Європи прийняв 10 листопада 1994 р. Рамкову конвенцію про захист національних меншин, яка набула чинності після того, як її ратифікували 12 держав – членів Ради Європи, в тому числі й Україна.

Згідно Статті 1 Рамкової конвенції «Про захист національних меншин» захист національних меншин та прав і свобод осіб, які належать до цих меншин, є невід’ємною частиною міжнародного захисту прав людини і як такий є одним з напрямків міжнародного співробітництва.

Верховна Рада України, виходячи із життєвих інтересів української нації та всіх національностей в справі розбудови незалежної демократичної держави, визнаючи нерозривність прав людини і прав національностей, прагнучи реалізувати Декларацію прав національностей України, дотримуючись міжнародних зобов’язань щодо національних меншин, приймає закон з метою гарантування національним меншинам права на вільний розвиток, а саме закон України прийнятий 25 червня 1992 року «Про національні меншини в Україні». Україна гарантує своїм громадянам незалежно від їх національного походження рівні політичні, соціальні, економічні та культурні права і свободи, підтримує розвиток національної самосвідомості й самовиявлення.

При забезпеченні права осіб, які належать до національних меншин, держава виходить з того, що вони є складовою частиною загально визнаних прав людини.

Систему гарантій прав і свобод національних меншин становлять норми-принципи, процесуальні норми, юридична відповідальність та обов’язки. Конституція України та інші нормативно-правові акти гарантують усім національним меншинам як громадянам України рівні індивідуальні політичні, економічні, соціальні та культурні права.

Обов’язки держави, державних органів і посадових осіб, а також громадян України, в тому числі національних меншин, як складова частина їх конституційно-правового статусу, закріплені в нормативно-правових актах і є тотожними, як і для конституційно-правового статусу громадян України.

Особливе значення для надання національним меншинам в Україні конституційно-правового статусу мають процесуальні принципи мови судочинства та рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом. Усі види юридичної відповідальності як складової конституційно-правового статусу національних меншин в Україні є тотожними юридичній відповідальності, яка характерна і для конституційно-правового статусу громадян України.

З метою забезпечення міжнаціональної злагоди, миру та порозуміння в країні, захисту національних меншин повинен здійснюватися постійний контроль щодо виконання законів, указів, розпоряджень Президента України та рішень Уряду, спрямованих на підтримку діяльності національно-культурних товариств.

Сьогодні українська держава не лише декларує та гарантує права національних меншин, але і сприяє через органи державного управління їх практичній реалізації.

Відомо, що норми про захист прав національних меншин включені до Основного Закону. Таким чином, забезпечуючи верховенство Конституції, Україна забезпечує реалізацію і тих її норм, що стосуються захисту прав національних меншин як невід'ємну частину захисту прав людини.

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В СУДОВОМУ ПОРЯДКУ

Михальчук Д.С., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: викладач кафедри загальноправових дисциплін ННІПП НАВС Кулик Т.О.

Конституцією України визначено головний принцип політики держави в галузі забезпечення прав людини і громадянина: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави».

Закріплення в Конституції України соціального і правового принципів держави передбачає всю повноту політичних, соціально-економічних, культурних та інших прав і свобод людини і громадянина. Відтак метою сучасного розвитку українського суспільства є утвердження прав людини і громадянина, забезпечення умов для їх повної реалізації.

Основний Закон проголошує: «Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними». Це означає, що більшість прав і свобод, які ми маємо за Конституцією, як загальновизнані у світі стандарти можливої поведінки, належать кожній людині від народження, і суспільство і держава це визнають як факт.

Ідею природної рівності і свободи всіх людей обгрунтував софіст Алкідам. Йому належать такі відомі слова: «Божество створило всіх вільними, а природа нікого не створила рабом».

Актуальність даної роботи обумовлюється основним завданням будь-якої демократичної держави створити ефективну систему захисту прав і свобод людини, побудовану на принципах законності та рівності всіх перед законом.

Тема прав людини, законодавчого закріплення механізму їх реалізації, а також судового захисту посідає провідне місце в сучасному суспільстві. Варто зазначити, що дослідженням проблеми забезпечення та захисту прав людини і громадянина займалися такі правники як М.А. Гурвич, який створив вчення про право на позов та його передумови, С.В. Ківалов, В. Маляренко, Г. Макаренко, М. Аракелян, Ю. Шульженко та інші, що свідчить про її актуальність.

Конституційні права і свободи людини і громадянина мають ряд властивостей і рис, які не тільки виділяють їх із загальної системи прав, а й зумовлюють їх вирішальну роль у визначенні правового статусу особи в суспільстві і державі. Вони відрізняються від інших прав за змістом та формою закріплення, оскільки права та свободи набувають статусу конституційних лише після закріплення їх Конституцією України. Права і свободи людини і громадянина є основними за змістом, оскільки за їх допомогою глибоко і повно проявляються і регулюються найбільш важливі відносини між державою і громадянином.

Для конституційних прав і свобод є характерною власна система і ознаки, що відрізняє їх від інших прав і свобод. Це означає, що права і свободи людини і громадянина наділені верховенством, оскільки всі інші права і свободи повинні відповідати їм, а також вони є правовою базою для прийняття всіх інших прав і свобод, що деталізують їх. Права і свободи є нормами прямої дії і мають гарантований захист.